

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου.

(Συνέχεια ἴδε προηρούμενον φύλλον).

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐκρούσθη ἡ θύρα.

— Σήκω λοιπόν! . . . βλέπεις ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς τὸν νέον μας βίον, εἶπεν αὐτῷ ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ μετὰ πικροῦ μειδιάματος.

Εἶτα ἐπορεύθη νὰ ἴδῃ τίς ἦτο ὁ κρούων.

Ὁ κ. Ρίσελερ παρήγγελλεν εἰς τὸν κύριον νὰ καταβῇ κάτω εἰς τὸ γραφεῖον.

— Πολὺ καλὰ, ἀπήντησεν αὐτῇ· εἰπέτε ὅτι θὰ καταβῶμεν μετ' ὀλίγον.

Ὁ Γεώργιος προὔχωρσεν ὅπως ἐξέλιθη, ἀλλ' αὐτῇ τὸν ἠμπόδισεν.

— Ὅχι, εἶπεν· ἄφησε νὰ ὑπάγω ἐγώ. Δὲν πρέπει νὰ σὲ ἴδῃ ἀκόμη.

— Ὅμως...

— Ὅχι, σοῦ λέγω τὸ ἀπαιτῶ! Δὲν εἰξεύρεις εἰς ποίαν κατάστασιν ἀγανακτήσεως καὶ ὀργῆς εὐρίσκεται ὁ ἀτυχῆς αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἠπατήσατε. Νὰ τὸν ἐβλεπες τὴν νύκτα πῶς συνέτριβε σχεδὸν ἀπὸ τὸ σφίξιμον τοὺς βραχίονας τῆς συζύγου του!...

Ἐλεγε ταῦτα ἀτενίζουσα αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ περιεργείας σκληρὰς δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν. Ἀλλ' ὁ Γεώργιος δὲν συνεκινήθη ἠρκέσθη μόνον ν' ἀπαντήσῃ:

— Ἡ ζωὴ μου ἀνήκει εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

— Ἀνίκει καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης καὶ δὲν θέλω νὰ καταβῆς. Ἀρκετὸν σκάνδαλον ἔγεινεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου. Συλλογίσου ὅτι ὅλον τὸ ἐργαστάσιον γινώσκει τὰ διατρέχοντα. Μὰς παραμονεύουν, μὰς κατασκοπεύουν. Ἐχρειασθῆναι νὰ μεταχειρισθῶν ὅλην τὴν ἐξουσίαν των οἱ ἀρχιεργάται διὰ νὰ ἀρχίσῃ σήμερον ἡ ἐργασία, διὰ νὰ προσηλωθῶν εἰς τὸ ἔργον των ὅλα τὰ περιεργὰ βλέμματα.

— Ἀλλὰ θὰ ἐφάνετο ὅτι κρύπτομαι!

— Ἔστω. Καὶ τί με τοῦτο; Ἰδοῦ, αὐτοὶ εἶνε οἱ ἄνδρες! Δὲν ὀπισθοχωροῦν ἀπέναντι τῶν μεγάλων ἐγκλημάτων, ν' ἀπατήσωσι τὴν σύζυγον, ν' ἀπατήσωσι τὸν φίλον· ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἐνδέχεται νὰ κατηγορηθῶσιν ὡς φοβηθέντες τοὺς προξενεῖ περισσότεραν ἀπὸ πᾶν ἄλλο αἰσθησιν. Ἄλλως τε ἄκουσε· ἡ Σιδωνία ἀνεχώρησε, ἀνεχώρησε διὰ παντός· ἐὰν ἐξέλιθῃ ἀπ' ἐδῶ, θὰ ὑποθέσω ὅτι πηγαινεὶ νὰ τὴν συναντήσῃς.

— Πολὺ καλὰ, μένω, εἶπεν ὁ Γεώργιος· θὰ κάμω ὅ,τι θέλεις.

Ἡ Κλαίρη κατῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Πιλανῆ.

Ἔντος τοῦ γραφείου μετὰ τὰς χεῖρας ὀπισθεν, ἀτάραχον ὡς συνήθως οὐδέποτε ἤθελεν ὑποθέσει ὅσα συνέβησαν αὐτῇ ἀπὸ τῆς προτερείας. Τοῦ Σιγισμόνδου ἡ ἔμπορρῃ ἤκτινοβόλει, διότι εἰς ὅλα ταῦτα αὐτὸς ἄλλο τι δὲν ἐβλεπεν εἰμὴ τὰς συναλλαγματικὰς ἐξοφληθείσας κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ὥραν καὶ τὴν τιμὴν τοῦ καταστήματος διασωθεῖσαν.

Ἢτε ἐνεφανίσθη ἡ κυρία Φρομῶν, ὁ Ρίσελερ ἐμειδιάσειε θλιβερῶς καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν.

— Τὸ ἐπερίμενα ὅτι θὰ καταβῆτε ὑμεῖς ἀντὶ ἐκείνου, εἶπεν, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ συνεννοηθῶ μετ' ὑμῶν. Εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω, νὰ τοῦ ὁμιλήσω. Ἐπληρώσαμεν σήμερον τὰ λήξαντα συναλλάγματα· τὸ σπουδαιότερον ἔγεινεν· ἀλλὰ πρέπει νὰ συνεννοηθῶμεν περὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων.

— Ρίσελερ, φίλε μου, σὰς παρακαλῶ, περιμείνατε ἀκόμη ὀλίγον.

— Διατί κυρία; δὲν πρέπει νὰ χάσωμεν οὔτε στιγμήν... Ὡ, δὲν ἀμφιβάλλω, φοβεῖσθε μὴπως δὲν δυνηθῶ νὰ συγκατήσω κανέν κίνημα ὀργῆς... ἡσυχάσατε... καθησυχάσατε καὶ αὐτόν....

Ἐνθυμείσθε τί σὰς εἶπα, περὶ μιᾶς μόνης τιμῆς ἐνδιαφέρομαι καὶ μεριμνῶ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου, περὶ τῆς τιμῆς τοῦ οἴκου Φρομῶν. Τὸν ἐξέθεσα διὰ τοῦ σφάλματός μου. Ὁφείλω λοιπὸν πρὸ πάντων νὰ ἐπανορθώσω τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἐπραξα, ἢ τὸ ὁποῖον ἔφησα νὰ γείνη.

— Ἡ πρὸς ἡμᾶς διαγωγή σας εἶνε ἀξιοθαύμαστος, φίλτατε Ρίσελερ, τὸ γνωρίζω.

— Ὡ, κυρία! . . . ἂν τὸν ἐβλέπετε! . . . εἶνε ἄγχιος, εἶπεν ὁ ταλαίπωρος Σιγισμόνδος, ὅστις μὴ τολμῶν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν φίλον του, ἤθελε τοῦλάχιστον νὰ ἐκδηλώσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν μεταμέλειάν του.

Ἡ Κλαίρη ἐξηκολούθησεν.

— Ἀλλὰ δὲν φοβεῖσθε; . . . Αἱ ἀνθρώπιναί δυνάμεις ἔχουν ὅρια . . . Ἴσως ἡ παρουσία τοῦ ἀνθρώπου ὅστις τόσον πολὺ σὰς ἐβλάψεν . . .

Ὁ Ρίσελερ ἔλαβεν ἀμφοτέρως τὰς χεῖράς τῆς καὶ τὴν προσέβλεψεν εἰς τὸ βάθος τῶν ὀφθαλμῶν μετ' ἀνεπιτηδεύτου θαυμασμοῦ.

— Εἰσθε ἀγαθώτατον πλάσμα, εἶπεν ἀφοῦ μοῦ ὁμιλεῖτε μόνον περὶ τῆς βλάβης τῆς ἰδικῆς μου . . . Ἀλλὰ δὲν εἰξεύρετε λοιπὸν ὅτι τὸν μισῶ ἐπίσης καὶ διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς προδοσίαν του; Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην ὅμως οὐδὲν ἐξ αὐτῶν συλλογίζομαι. Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην εἶμαι ἔμπορος, ὅστις ἐπιθυμῶ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ συνεταίρου του διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἐμπορικοῦ των οἴκου. Ἄς καταβῇ λοιπὸν ἀφόβως καὶ ἂν φοβεῖσθε μὴπως παραφερθῶ, μένατε καὶ σεις ἐδῶ Ἡ θεὰ μόνη τῆς θυγατρὸς τοῦ πα-

λαιού μου προϊσταμένου ἀρκεῖ νὰ μοῦ ὑπενθυμίση τὸν λόγον μου καὶ τὸ καθήκον μου.

— Σὰς πιστεύω, φίλε μου, εἶπεν ἡ Κλαίρη καὶ ἀνῆλθεν ὅπως προσκαλέσῃ τὸν συζυγὸν τῆς.

Ἡ πρώτη στιγμή τῆς συνεντεύξεως ὑπῆρξε φοβερά. Ὁ Γεώργιος ἦτο πελιδνός, συγκεκλιμένος, τεταπεινωμένος. Προὔτιμα χιλιάκις νὰ εὐρεθῆ ἀπέναντι τοῦ πιστολίου τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπόστασιν, ἀναμένων νὰ πυροβολήσῃ, παρὰ νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιόν του ὡς ἔνοχος ἀτιμώρητος, καὶ νὰ εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ συγκρατῆ τὰ αἰσθήματά του ὅπως μὴ ἐκτραπῶσιν ἐκ τῆς ἀπερίττου γαλήνης συνδιαλέξεως περὶ συμφερόντων καὶ ὑποθέσεων.

Ὁ Ρίσλερ προσεποιεῖτο ὅτι δὲν τὸν ἔβλεπε καὶ ἐξηκολούθει νὰ περιπατῆ μεγάλοις βήμασιν ἐνῶ ἐλάλει :

— . . . Τὸ κατάστημά μας διέρχεται φοβεράν κρίσιν . . . Ἀπεφύγομεν τὴν καταστροφὴν σήμερον, ἀλλὰ δὲν εἶνε αὕτῃ ἡ τελευταία λήξις . . . Ἡ κατηραμένη ἐκείνη ἐφεύρεσις μ' ἔκαμε ν' ἀπομακρυνθῶ πρό πολλοῦ ἐκ τῶν ὑποθέσεων. Ἐτυχῶς τώρα ἠλευθερώθην καὶ δύναμαι ν' ἀσχοληθῶ εἰς αὐτάς. Πρέπει ὅμως ν' ἀσχοληθῆτε καὶ σεῖς ἐπίσης. Οἱ ἐργάται, οἱ ὑπάλληλοι ἠκολούθησαν καὶ αὐτοὶ ἐν μέρει τὸ παράδειγμα τῶν προϊσταμένων. Ὑπάρχει ὑπερβολικὴ ἀμέλεια καὶ ἔλευθερία. Σήμερον μόλις ἀπὸ ἐνὸς ἡδῆ ἔτους ἤρχισαν τὴν ἐργασίαν κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν. Ἐλπίζω ὅτι θὰ τὰ διορθώσητε ὅλα αὐτά. Ἐγὼ πρέπει νὰ καταγείνω εἰς τὰ σχέδιά μου, διότι τὰ ὑποδείγματα ἐπαλαιώσαν πολὺ· χρειάζονται νέα διὰ τὰς νέας μηχανάς. Ἐχω μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὰς Ἐκτυπωτικὰς μηχανάς μας. Τὰ πειράματα ἐπέτυχον ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν. Δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου βεβαίως θ' ἀνυψώσωμεν τὸ ἐμπόριόν μας. Δὲν σὰς τὸ εἶπα πρότερον, διότι ἤθελα νὰ σὰς κάμω ἐκπληξιν· ἀλλὰ τώρα δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ὑπάρξῃ ἐκπληξίς ἀναμεταξύ μας. Δὲν εἶνε ἀληθές, Γεώργιε;

Ἡ φωνὴ του εἶχεν ἔκφρασιν εἰρωνείας τόσο ἀλγεινὴν, ὥστε ἡ Κλαίρη ἐροίγησε φοβηθεῖσα ἐπικειμένην ἐκρηξίν. Πλὴν αὐτὸς ἐπανελάθει ἀπαθέστατα :

— Ναί, πιστεύω ὅτι δύναμαι νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι μετὰ ἐξ μῆνας ἡ Ἐκτυπωτικὴ μηχανὴ Ρίσλερ θ' ἀρχίσῃ νὰ δίδῃ λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν ἐξ μηνῶν θὰ εἶνε πολὺ χαλεπὸν. Πρέπει νὰ περιορισθῶμεν, νὰ ἐλαττώσωμεν τὰ ἐξοδά μας, νὰ κάμωμεν ὅσας οικονομίαις δυναθῶμεν. Ἐχομεν πέντε σχεδιαστάς· δὲν θὰ ἔχωμεν εἰς τὸ ἐξῆς εἰμῆ, δύο. Ἀναδέχομαι ἐγὼ ἐργαζόμενος τὴν νύκτα ν' ἀναπληρώσω τὴν ἐργασίαν τῶν λοιπῶν. Πρὸς τούτοις ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου παραιτοῦμαι τῆς ιδιότητος τοῦ συνεταιροῦ. Θὰ λαμβάνω τὸν μι-

σθὸν τοῦ ἐργοστασιάρχου ὡς πρότερον καὶ οὐδὲν πλέον.

Ὁ Φρομῶν ἠθέλησε νὰ λαλήσῃ, ἀλλ' ἐν νεύμα τῆς συζύγου του τὸν ἀνεχάιτισεν· ὁ Ρίσλερ ἐξηκολούθησεν :

— Δὲν εἶμαι πλέον συνεταιρὸς σας, Γεώργιε. Γίνομαι πάλιν ὑπάλληλος, οἷος ἔπρεπε πάντοτε νὰ μείνω . . . Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τὸ συμβόλαιον τοῦ συνεταιρισμοῦ μας εἶνε ἄκυρον. Τὸ θέλω, μ' ἔνοοεῖτε; τὸ θέλω. Θὰ μειώσωμεν ἐν τοιαύτῃ σχέσει πρὸς ἀλλήλους μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ οἶκος θὰ ἐξέλθῃ τῆς δυσχερείας καὶ ἐγὼ θὰ δυναθῶ νὰ . . . Ἀλλὰ τί θὰ κάμω τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοῦτο ἀφορᾷ μόνον ἐμέ. Αὐτὰ ἤθελα νὰ σὰς εἰπῶ, Γεώργιε. Πρέπει νὰ ἀσχοληθῆτε περὶ τοῦ ἐργοστασίου δραστηρίως, νὰ σὰς βλέπου, νὰ συναισθάνωνται τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, πιστεύω δὲ ὅτι μετὰ τῶν πολλῶν συμφορῶν μας ὑπάρχουν καὶ μερικαὶ ἐπιδεχόμεναι διόρθωσιν.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν σιγὴν ἠκούσθη κρότος τροχῶν ἐντὸς τοῦ κήπου, δύο δὲ μεγάλα φορτηγὰ ἀμάξια ἐσταμάτησαν πρό τῆς εἰσόδου τῆς οἰκίας.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, εἶπεν ὁ Ρίσλερ, πρέπει νὰ σὰς ἀφήσω μίαν στιγμήν. Ἦλθον αἱ ἀμάξια τοῦ Δημοπρατηρίου νὰ παραλάβουν τὰ πράγματά μου.

— Πῶς! πωλεῖτε καὶ τὰ ἐπιπλά σας; ἤρῳτησεν ἡ κυρία Φρομῶν.

— Βεβαίως . . . μέχρι τοῦ τελευταίου . . . Τ' ἀποδίδω εἰς τὸ κατάστημά μας· ἀνήκουν εἰς αὐτό.

— Ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Γεώργιος . . . Δὲν δύναμαι νὰ τὸ ὑποφέρω αὐτό.

Ὁ Ρίσλερ ἐστράφη μετὰ κινήματος ἀγανακτήσεως.

— Ὅριστε, εἶπε· τί δὲν δύνασθε νὰ ὑποφέρετε;

Ἡ Κλαίρη τὸν ἀνεχάιτισε διὰ νεύματος ἰκετευτικοῦ.

— Ἀλήθεια . . . ἀλήθεια . . . ἐψιθύρισε καὶ ἐξῆλθε τάχιστα ὅπως ἀποφύγῃ τὸν πειρασμὸν ὑφ' οὗ κατελαμβάνετο, ν' ἀφήσῃ δηλαδὴ ἐπὶ τέλους τὴν καρδίαν του νὰ ἐκχυθῇ.

Τὸ δεύτερον πάτωμα ἦτο ἔρημον. Οἱ θεράποντες πληρωθέντες καὶ ἀποτεμφθέντες ἀπὸ πρῶιας εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν οἰκίαν ἐν τῇ ἀταξίᾳ ἣν παρουσίαζει ἡ ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς· ἐκέκτητο δὲ τὸ οἶκημα τὴν ἰδιαιτέραν ἐκείνην ὄψιν τοῦ μέρους ἐνθα συνέβη δρᾶμά τι, καὶ τὸ ὁποῖον μένει τρόπον τινὰ μετέωρον μετὰ τῶν τελεσθέντων ἤδη γεγονότων καὶ τῶν μελλόντων νὰ τελεσθῶσιν. Αἱ ἀνοικταὶ θύραι, οἱ ἀποτεθειμένοι παρὰ τὰς γωνίας τάπητες, οἱ πλήρεις ποτηρίων δίσκοι, αἱ προετοιμασθεῖς τοῦ δείπνου, ἡ ἐστρωμένη ἀκόμη καὶ ἄθικτος τράπεζα, ὁ ἐκ

τοῦ χοροῦ κονιορτός ἐπὶ τῶν ἐπίπλων, ἡ ἐπικρα-
τοῦσα ἀνάμικτος ὄσμη ἐκ πουντσίου, ἀνθέων
μεμαραμένων καὶ κόνεως ἐξ ὀρύζης, πάσαι αὐ-
ται αἱ λεπτομέρειαι παρουσιάσθησαν πρὸ τῶν
ὀμμάτων τοῦ Ρίσερ ἄμα ὡς εἰσῆλθεν.

Εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐνθα ἐπεκράτει πλήρης ἀτα-
ξία, ἡ ὀργιαστικὴ μουσικὴ τοῦ Ὀρφῆος ἐν Ἄδου
ἀνοικτὴ ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου καὶ αἱ στιλπνοβαφεῖς
τοιχοστρωσίαι αἱ ἐπιδεικνύμεναι ἄνωθεν τῆς
ἀκαταστασίας ἐκείνης, αἱ ἀνατετραμμένοι ὡσεὶ
ἐπτοημένοι οὕτως εἰπεῖν ἔδραι, παρεῖχον τὴν
εἰκόνα αἰθούσης ἀτμοπλοίου ναυαγήσαντος, σκη-
νῆς συμβάσης κατὰ τὴν φρικώδη νύκτα αἰφνι-
δίου δυστυχήματος, καθ' ἣν μανθάνουσιν ἀπρο-
δοκῆτως οἱ ἐν τῷ πλοίῳ διασκεδάζοντες ὅτι
ἐνεκα συρράξεως διερράγησαν αἱ πλευραὶ τοῦ
σκάφους καὶ τὸ ὕδωρ εἰσρέει πανταχόθεν.

Ἦρχισαν νὰ καταβιβάζωσι τὰ ἐπιπλα.

Ὁ Ρίσερ παρετήρει τοὺς ἀσχολουμένους εἰς
τὴν μετακόμισιν ἐργάτας μὲ ὄμμα ἀδιάφορον ὡς
νὰ εὐρίσκετο ἐν ξένη οἰκίᾳ. Ἡ πολυτέλεια ἐφ' ἣ
ἐνηθρύνετο ἄλλοτε ἐνέπνεεν αὐτῷ νῦν ἀκατονό-
μαστον ἀηδιάν. Ἐν τούτοις ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν
κοιτῶνα τῆς συζύγου του ἠσθάνθη ἀόριστόν τινα
συγίνησιν.

Ἦτο εὐρύχωρος θάλαμος, οὗ οἱ τοῖχοι ἦσαν
ἐπιστρωμένοι διὰ κυανοῦ λειοσηρικοῦ, ἐπικεκα-
λυμμένοι ὑπὸ τριχάπτων λευκῶν. Ἦτο ἀληθῆς
φωλεὰ ἐταίρας. Ἦσαν ἐκεῖ διεσκορπισμένοι πρόσ-
θετοι ποδόγυροι ἐκ τουλίου, διεσχισμένοι καὶ
συντεθλασμένοι, κόμβοι ταινιῶν, ἀνθή τεχνητά.
Ἐπειδὴ τὰ κηρία τοῦ κατόπτρου εἶχον κατα-
ναλωθῆ ἕως τέλους εἶχον διαρραγῆ τὰ ὑάλινα
κηροπήγια, ἡ δὲ κλίνη καλυπτομένη ὑπὸ τῶν
κεντητῶν αὐτῆς ὑφασμάτων μὲ τὴν κυανῆν αὐ-
λαίαν τῆς καὶ τὰ μεγάλα παραπετάσματα ἀνε-
συρμένα, ἄθικτα ἐν τῷ μέσῳ ὅλης αὐτῆς τῆς
ἀναστατώσεως, ἐφαίνετο κλίνη νεκρᾶς, στρωμνὴ
νεκρικοῦ θαλάμου, ἐφ' ἧς οὐδεὶς ἐμελλε πλέον νὰ
κοιμηθῆ.

Τὸ πρῶτον κίνημα τοῦ Ρίσερ εἰσελθόντος ἐκεῖ
ἦτο κίνημα ὀργῆς, ἐπιθυμία νὰ ὀρμήσῃ ἐφ' ὅλων
ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων, νὰ διασχίσῃ τὰ παν-
τα, νὰ τὰ θραύσῃ, νὰ τὰ καταστρέψῃ. Διότι
οὐδὲν ὁμοιάζει περισσότερον πρὸς τὴν γυναῖκα
ἀφ' ὅσον ὁ θάλαμός τῆς. Καὶ ὅταν ἀκόμη αὐτὴ
ἀπουσιάζῃ, ἡ εἰκὼν τῆς μειδιᾷ εἰσέτι εἰς τὰ
κάτοπτρα ἐφ' ὧν ἀπεικονίσθη. Μέρος τι ἐξ αὐ-
τῆς, ἐκ τοῦ ἀγαπητοῦ τῆς ἀρώματος παραμένει
εἰς ὅσα ἀντικείμενα ἤγγισεν. Αἱ στάσεις τοῦ σώ-
ματός τῆς ἀνευρίσκονται ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων
τῶν ἀνακλίντρων, δύναται τις δὲ νὰ παρακολο-
ουθῆσῃ τὰς μεταβάσεις τῆς ἀπὸ τοῦ κατόπτρου
εἰς τὸ καλλυντήριον ἀναμέσον τῶν σχεδίων τοῦ
τάπητος. Τὸ πρὸ πάντων ὑπενηθυμίζον ἐνταῦθα
τὴν Σιδωνίαν ἦτο μία σκευοθήκη καταφορτος

ἐκ παιδικῶν μικροτεχνημάτων, λεπτῶν καὶ ἀση-
μάντων σινικῶν ἀθυρμάτων, ῥιπιδίων μικροσκο-
πικῶν, σκευῶν διὰ πλαγγόνας, πεδίλων ἐπιχρύ-
σων, μικρῶν βοσκῶν καὶ ποιμενίδων κατάντικρυ
ἀλλήλων, ἀνταλλασσόντων βλέμματα ἐξ ὀμ-
μάτων πορσελλάνης στιλπνῶν καὶ ψυχρῶν. Ἦτο
ἡ ψυχὴ τῆς Σιδωνίας αὐτὴ ἡ σκευοθήκη καὶ
οἱ λογισμοὶ τῆς πάντοτε χυδαῖοι, μικροί, μα-
ταιόδοξοι καὶ κενοὶ ὁμοιάζον πρὸς αὐτὰς τὰς
μηδαμινότητας. Ναί, τῇ ἀληθείᾳ, ἐὰν τὴν νύ-
κτα ἐκείνην, ἐνῶ τὴν ἐκράτει, ὁ Ρίσερ ἐν τῇ
μανίᾳ του συνέτριβε τὴν μικρὰν καὶ εὐθραυστον
κεφαλὴν τῆς θὰ ἐφαίνοντο ἐκχεόμενα ἐξ αὐ-
τῆς ἀντὶ ἐγκεφάλου παμπληθῆ μικροτεχνήματα
σκευοθήκης.

Ὁ ἀτυχῆς ἀνελογίζετο θλιβερῶς ταῦτα ἐνῶ
ἐκρότου αἱ σφύραι καὶ περιήρχοντο τῆδε κα-
κεῖσε οἱ ἐργάται τῆς μετακομίσεως, ὅποτε βῆμα
ἐλαφρόν, μικροπολυπράχμον καὶ ἀξιοματικὸν
ἠκούσθη ὀπισθὲν του καὶ ἐνεφανίσθη ὁ κ. Σέβης,
ὁ τοσούττικος κ. Σέβης, ἐρυθρός, φυσῶν, ἀστρα-
πηδόλος. Ἦρχισεν, ὡς πάντοτε, νὰ λαλῆ ὑψη-
λοφῶνως πρὸς τὸν γαμβρόν του.

— Τί εἶν' αὐτὰ ; . . τί ἔμαθα ; Αἶ, θὰ μετοι-
κῆσῃς λοιπόν ;

— Δὲν θὰ μετοικῆσω. κύριε Σέβη, θὰ πωλήσω.

Ὁ ἀνθρωπίσκος ἀνεπήδησεν ὡς κυπρίνος ζε-
ματισμένος.

— Θὰ πωλήσῃς ; . . Καὶ τί τάχα ;

— Τὰ πωλῶ ὅλα, εἶπεν ὁ Ρίσερ μετὰ φω-
νῆς ὑποκόφου, χωρὶς κἄν νὰ τὸν κυττάξῃ.

— Ἐλα δά γαμβρέ μου ! . . νὰ εἶσαι καὶ
κομμάτι φρόνιμος. Θεέ μου ! . . δὲν λέγω ὅτι ἡ
διαγωγή τῆς Σιδωνίας . . . Ἄλλως τε ἐγὼ δὲν
εἰξεύρω τίποτε . . . Δὲν ἠθέλησα ποτὲ νὰ μάθω . .
Σοῦ ὑπενηθυμίζω ὅμως ὅτι πρέπει νὰ δείξῃς ἀ-
ξιοπρέπειαν. Τὰ ἀκάθαρτα βουγα πρέπει νὰ
πλύνωνται μέσα εἰς τὸ σπίτι, τί διάβολο ! Δὲν
πρέπει κανεὶς νὰ θεατριζέται, ὅπως κάμνεις σὺ
ἀπὸ τὸ πρῶν. Κύτταξε τὸν κόσμον εἰς τὰ παρά-
θυρα τοῦ ἐργοστασίου . . . κύτταξε καὶ εἰς τὴν
εἴσοδον ! . . Ἐγείνετε ὁ περιγελῶς τῆς συνοικίας,
φίλτατέ μου !

— Τόσον τὸ καλλίτερον. Ἡ ἀτιμία ἦτο δη-
μοσία, δημοσία πρέπει νὰ εἶνε καὶ ἡ ἐπανόρθωσις

Ἡ φαινομενικὴ αὕτη ἀταραξία, ἡ ἀδιαφορία
πρὸς πάσας τὰς παρατηρήσεις του παρῶργισαν
τὸν κ. Σέβην. Ἠλλαξεν ἀμέσως συμπεριφορὰν καὶ
ἤρχισε νὰ λαλῆ πρὸς τὸν γαμβρόν του μὲ τὸν
σοβαρὸν καὶ προστακτικὸν τόνον μεθ' οὗ ἀπο-
τείνονται συνήθως πρὸς τὰ παιδιά ἢ πρὸς τοὺς
παράφρονας.

— Λοιπόν, ὄχι, δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ
σηκώσῃς τίποτε ἀπ' ἐδῶ. Ἐναντιοῦμαι ῥητῶς
μὲ ὅλην μου τὴν δύναμιν καὶ μὲ ὅλην μου τὴν
ἐξουσίαν ὡς πατήρ. Νομίζεις τάχα ὅτι θὰ σὲ

ἀφήσω νὰ πεταξῆς τὸ παιδί μου εἰς τὴν ψάθαν ;
Αἶ ὄχι ! . . ὄχι, σοῦ λέγω. Ἄς παύσουν πλέον αἱ
τρέλλαι . . . Τίποτε δὲν θὰ ἔβγη μέσα ἀπὸ τὸ
σπίτι.

Καὶ ὁ κ. Σέβης κλείσας τὴν θύραν ἐτοποθε-
τήθη ἔμπροσθεν αὐτῆς μετὰ κινήματος ἡρωϊκοῦ.
Διαβολὴ ! ἀφοῦ ἐπρόκειτο καὶ περὶ τοῦ ἰδίου αὐ-
τοῦ συμφέροντος. Διότι ἀφοῦ ἤθελεν εὐρεθῆ τὸ
παιδί του εἰς τὴν ψάθαν, ὡς ἔλεγεν, ἔτρεχε καὶ
αὐτὸς μέγαν κίνδυνον νὰ μὴ κοιμᾶται εἰς τὰ
πούπουλα. Ἦτο ἐξαισιος ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ
τοῦ ὠργισμένου πατρός· ἀλλὰ δὲν τὴν ἐτήρησεν
ἐπὶ πολὺ. Δύο χεῖρες, δύο σιδηραὶ λαβίδες τὸν
ἤρπασαν ἀπὸ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς καὶ εὐρέθη
ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου, ἀφήσας ἐλευθέραν τὴν
θύραν εἰς τοὺς ἐργάτας.

— Σέβη, φίλε μου ἀκουσέ με καλά, ἔλεγεν
ὁ Ρίσιερ κύπτων πρὸς αὐτόν. Ἐφθασα εἰς τὸ
ἔπακρον τῆς ὑπομονῆς . . . Ἀπὸ τὸ πρῶν κα-
ταβαλλῶ ἀνηκούστους προσπαθείας διὰ νὰ βα-
σταχθῶ· ἀλλὰ δὲν χρειάζεται πολὺ διὰ νὰ ἐκ-
ραγῇ ἡ ὀργή μου καὶ τότε ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖ-
νον ὅπου εὐρῶ ἔμπρὸς μου. Εἶμαι ἰκανὸς νὰ
φονεύσω ἄνθρωπον . . . Ἀκουσέ το ! . . καὶ πῆγαινε
γρήγορα !

Ἐπῆρχε τοιοῦτος τόνος εἰς τοὺς λόγους του,
καὶ ὁ τρόπος μεθ' οὗ τὸν ἔσειεν ὁ γαμβρὸς του
ἐνῶ συγχρόνως τοῦ ὠμίλει ἦτο τόσο ἐγγλωττος,
ὥστε ὁ κ. Σέβης ἐπεισθῆ πάραυτα. Ἐψέλλισε
μάλιστα καὶ μερικὸς λόγους ζητῶν συγγνώμην.
Βέβαια ὁ Ρίσιερ εἶχε δίκαιον νὰ φέρηται τοι-
ουτοτρόπως . . . Ὅλοι οἱ ἐντιμοὶ ἄνθρωποι θὰ
ἦσαν ὑπὲρ αὐτοῦ . . . Καὶ ὡπισθοδρόμει βαθυμη-
δὸν πρὸς τὴν θύραν. Φθάσας ἐκεῖ, ἠρώτησε δει-
λῶς ἂν ἡ σύνταξις τῆς κυρίας Σέβη ἔμελλε νὰ
ἐξακολουθήσῃ.

— Ναι, εἶπεν ὁ Ρίσιερ, ἀλλὰ μὴ δαπανᾶτε
περισσότερον ἀπὸ τὸ ποσὸν αὐτῆς, διότι τώρα ἡ
θεῖσις μου ἐδῶ δὲν εἶνε πλέον ἡ αὐτή. Δὲν εἶμαι
πλέον συνέταιρος εἰς τὸ κατὰστημα.

Ὁ κ. Σέβης ἤνοιξε τοὺς ἐκθάρμβους ὀφθαλ-
μοῦς του, καὶ ἔλαβε τὴν φυσιογνωμίαν ἐκείνην
τὴν εὐήθη, ἧτις ἔκαμνε πολλοὺς νὰ πιστεύω-
σιν ὅτι τὸ συμβᾶν εἰς αὐτόν ἄλλοτε δυστύχημα
— ἐνθυμείσθε, καλέ, παρόμοιον μὲ ἐκεῖνο ὅπου
συνέβη εἰς τὸν δούκα τοῦ Ὁρλεάν — δὲν ἦτο
μῦθος ἐφευρεθεὶς ὑπ' αὐτοῦ· δὲν ἐτόλμησεν ὅμως
νὰ κάμῃ τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν. Χωρὶς
ἄλλο θὰ τοῦ τὸν ἤλλαξαν τὸν γαμβρόν του.
Αὐτὸς ἦτο ὁ Ρίσιερ, αὐτὸς ὁ ἀγριόγατος ὅστις
ἀγριεὺεν εἰς τὸν ἐλάχιστον λόγον καὶ δὲν ἔλεγε
τίποτε ὀλιγώτερον παρὰ ὅτι θὰ φονεύσῃ ἀνθρώ-
πους ;

Ἐφυγεν, ἀνέκτησε τὸ θράσος του μόνον ἀφοῦ
κατέβη τὴν κλίμακα καὶ διήλθε διὰ τῆς αὐλῆς
βαδίζων μὲ ἦθος νικηφόρον.

Ἀφοῦ πάντα τὰ δωμάτια ἐκενώθησαν, ὁ
Ρίσιερ τὰ διέτρεξε διὰ τελευταίαν φοράν,
ἔπειτα ἔλαβε τὴν κλεῖδα καὶ κατήλθεν εἰς τὸ
γραφεῖον τοῦ Πλανῆ, ὅπως τὴν παραδώσῃ πρὸς
τὴν κυρίαν Γεωργίου.

— Δύνασθε νὰ ἐνοικιάσητε τὸ οἶκημα, εἶπεν
αὐτῇ. Θὰ εἶνε καὶ αὐτὸ ἐν εἰσόδῃμα διὰ τὸ
ἐργοστάσιον.

— Ἀλλὰ σεῖς, φίλε μου ; . .

— ὦ, ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ μεγάλα
πράγματα. Ἐνα κρεββάτι ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸ
ὑπόστεγον . . . Εἶνε ἀρκετὸν δι' ἓνα ὑπάλληλον.
Διότι σὰς ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄλ-
λο τι πλέον εἰμὴ ὑπάλληλος . . . Ὑπάλληλος
καλὸς, ἀσφαλῆς καὶ τίμιος, ἀπὸ τὸν ὅποιον δὲν
θὰ ἔχετε νὰ παραπονεθῆτε, σὰς τὸ ὑπόσχομαι.

Ὁ Γεώργιος ὅστις ἐξῆλεγε τοὺς λογαρια-
σμοὺς μετὰ τοῦ Πλανῆ, τόσοσιν συνεκινήθη ἀ-
κούων τὸν ἀτυχῆ αὐτὸν λαλοῦντα τοιουτοτρό-
πως, ὥστε ἐξῆλθε κατεσπυσμένως. Οἱ λυγμοὶ
τὸν ἔπνιγον. Ἡ Κλαίρη ἐπίσης ἦτο λίαν συγ-
κεκινημένη καὶ πλησιασάσα τὸν νέον ὑπάλλη-
λον τοῦ οἴκου Φρομῶν :

— Ρίσιερ, εἶπεν αὐτῷ, σὰς εὐχαριστῶ ἐν
ὀνόματι τοῦ πατρός μου.

— Αὐτὸν συλλογίζομαι πάντοτε, κυρία. ἀ-
πῆντησεν ἐκεῖνος ἀπλούστατα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ γέρον Ἀχιλλεὺς
εἰσῆλθε κομίζων τὰς ἐκ τοῦ ταχυδρομείου ἐπι-
στολάς.

Ὁ Ρίσιερ ἔλαβε τὸν σωρὸν αὐτῶν, τὰς ἤ-
νοιξε μίαν πρὸς μίαν ἡσύχως παραδίδων κατό-
πιν ἐκάστην πρὸς τὸν Σιγισμύδον.

— Ἴδου μία παραγγελία διὰ τὴν Λυῶνα . .
Διατὶ δὲν ἀπηντήσαμεν εἰς Ἅγιον Στέφανον ;

Καὶ ἐβυθίσθη παση δυνάμει εἰς τὰς λεπτο-
μερείας τῶν ὑποθέσεων τοῦ καταστήματος, δει-
κνύων ἕκτακτον διαύγειαν πνεύματος, προερχο-
μένην ἀκριβῶς ἐκ τῆς διηνεκοῦς τάσεως τοῦ
πνεύματός του πρὸς τὴν γαλήνην καὶ τὴν λήθην.

Αἴφνης μεταξὺ τῶν εὐρέων φακέλων σεση-
μασμένων δι' ἐμπορικῶν ὀνομάτων, ὧν ὁ χάρτης,
ἡ πτυχὴ, ἐμαρτύρουν τὴν ἐξ ἐμπορικοῦ γρα-
φείου προέλευσίν των καὶ τὴν ἐσπευσμένην αὐ-
τῶν διεκπεραιώσιν, ἀνεκάλυψεν ἓνα μικρότερον,
ἐσφραγισμένον ἐπιμελῶς καὶ ὑποκρυπτόμενον
τόσον ἐπιβούλως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων, ὥστε
κατ' ἀρχὰς δὲν τὸν διέκρινεν. Ἀνεγνώρισε τάχι-
στα τὸν ἐπ' αὐτοῦ λεπτόν, ἐπιμήκη καὶ εὐσταθῆ
γραφικὸν χαρακτῆρα : « Πρὸς τὸν κύριον Ρίσι-
ερ ἰδιαίτερον ». Ἦτο ὁ χαρακτῆρ τῆς Σιδω-
νίας. Ἴδων αὐτὸν ἐδοκίμασε τὴν αὐτὴν αἴσθησιν
οἶκν καὶ ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸν κοιτῶνα.

Ὅλη ἡ ἀγάπη του ὅλη ἡ ὀργή του ἀπατη-
θέντος συζύγου ἐπανάρχοντο εἰς τὴν καρδίαν του
μὲ τὴν ὀρμὴν ἐκείνην τῆς ἀγανακτήσεως τὴν

ἐξωθοῦσαν τοὺς φονεῖς. Τί του ἔγραφεν ἄρα γέ ; ποῖον νέον ψευδὸς εἶχεν ἐφεύρει ; Ἐτοιμάζετο ν' ἀνοίξη τὴν ἐπιστολὴν, ὅτε ἐσταμάτησεν. Ἦν- νόησεν ὅτι ἂν ἤθελε τὴν ἀναγνώσῃ, τὸ θάρρος του ἀπόλετο. Κύπτων δὲ πρὸς τὸν ταμίαν :

— Σιγισμόνδε, φίλε μου, εἶπεν αὐτῷ κρυφίως, θά μου κάμῃς μίαν χάριν ;

— Ἀκούς ἐκεῖ! . . εἶπεν ὁ ἀγαθὸς πρεσβύτες μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ἦτο τόσον εὐτυχῆς ἀκούων τὸν φίλον του νὰ του ὁμιλῇ μὲ τὴν ἀγαθὴν φωνὴν του τῶν παλαιῶν ἡμερῶν !

— Ἰδοῦ, νὰ μία ἐπιστολὴ τὴν ὁποῖαν μοῦ ἔγραψαν καὶ τὴν ὁποῖαν δὲν θέλω ν' ἀναγνώσω τώρα. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θά μὲ ἐμπόδιζε νὰ σκεφθῶ καὶ νὰ ζήσω. Φύλαξέ μου τὴν καὶ μαζί μὲ αὐτὴν τοῦτο . . .

Ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του μικρὸν δέμα ἐπιμελῶς δεδεμένον, ὅπερ ἔτεινεν αὐτῷ διὰ μέσου τοῦ δικτυωτοῦ.

— Αὐτὸ εἶνε ὅ,τι μοῦ ἀπομένει ἐκ τοῦ παρελθόντος, ὅ,τι μοῦ ἀπομένει ἐκ τῆς γυναικὸς ἐκείνης. Ἀπεφάσισα νὰ μὴ τὴν ἴδω πλέον, οὔτε νὰ ἴδω πράγμα τι τὸ ὁποῖον νὰ μοῦ τὴν ὑπεθυμίζῃ, πρὶν τὸ ἔργον μου ἐδῶ τελειώσῃ καὶ τελειώσῃ καλῶς . . . Ἐχῶ ἀνάγκην νὰ διατηρῶ τὸ κεφάλι μου ἡσυχον, ἐννοεῖς . . . Σὺ θὰ πληρώνης τὴν σύνταξιν τῶν Σέβη. Καὶ αὐτὴ ἂν ζητήσῃ τίποτε, κάμε ὅ,τι χρειάζεταιαι . . . Ἀλλὰ μὴ μοῦ ὁμιλήσῃς ποτὲ περὶ αὐτῆς . . . Καὶ φύλαξε αὐτὴν τὴν παρακαταθήκην ἐπιμελῶς μέχρις ὅτου σοὶ τὴν ζητήσω πάλιν.

Ὁ Σιγισμόνδος ἐκλείσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὸ μικρὸν δέμα ἐντὸς μικροῦ ἀποκρύφου συρταρίου τοῦ γραφείου μετ' ἄλλων ἐγγράφων πολυτίμων. Ἀμέσως ὁ Ῥίσελρ ἠσχολήθη ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἀλληλογραφίαν του· ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ διάστημα ὁ Ῥίσελρ ἐβλεπε μηχανομένους πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τοὺς λεπτοὺς ἀγγλικοὺς χαρακτῆρας γραφέντας ὑπὸ τῆς μικρᾶς χειρὸς, ἣν τοσάκις εἶχε περιπαθῶς θλίψει ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Ε'.

Τὸ Ὠδικὸν καφενεῖον.

Τί ὑπάλληλος σπάνιος καὶ εὐσυνείδητος ἦτο ὁ νέος ὑπάλληλος τοῦ οἴκου Φρομών !

Καθ' ἐκάστην ἡ λυχνία του ἀνήπτετο πρώτη καὶ ἐσβύνετο τελευταία εἰς τὰ παράθυρα τοῦ ἐργοστασίου. Εἶχον ἐτοιμάσει δι' αὐτὸν ὑψηλὰ ὑπὸ τὴν στέγην ἐν δωμάτιον ἀκριβῶς παρόμοιον μὲ ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον κατόκει· ἄλλοτε μετὰ τοῦ Φράντζ, ἀληθὲς κελλίον μοναστοῦ, ἔχον ὡς μόνον ἐπιπλα μίαν μικρὰν κλίνην σιδηρὰν καὶ ἐν ξύλινον τραπέζιον κείμενον ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἦτο ὁ αὐτὸς ἐργατικός, κανονικός καὶ ἡσυχος βίος, ὃν διῆγε καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Εἰργάζετο διαρκῶς καὶ παρήγγελλε νὰ τοῦ

φέρωσι τὸ φαγητόν του ἀπὸ τὸ ἐγγὺς κείμενον γαλακτοπωλεῖον. Ἀλλὰ φεῦ ! ἡ νεότης, ἡ ἐλπίς διὰ παντὸς ἀποπτῶσαι ἀπεστέρουσαν παντὸς θελήγῃτρου ὄλας αὐτὰς τὰς πλαισίας του ἀναμνήσεις. Εὐτυχῶς ἀπέμενον αὐτῷ ἀκόμη ὁ Φράντζ καὶ ἡ κυρία Γεωργίου, τὰ δύο μόνον ὄντα, τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ συλλογισθῇ ἄνευ λύπης. Ἡ κυρία Γεωργίου ἦτο πάντοτε παρούσα, πάντοτε προσεκτικὴ ὅπως τὸν περιποιῆται καὶ τὸν παρηγορῇ, ὁ δὲ Φράντζ τοῦ ἔγραφε συχνάκις, ἀλλὰ περιέργως, χωρὶς ποτε νὰ του ἀναφέρῃ τὴν Σιδωνίαν. Ὁ Ῥίσελρ ἐνόμιζεν ὅτι κάποιος τὸν εἰδοποίησε περὶ τῶν ἐπελευθουσῶν συμφορῶν, ἀπέφυγε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὰς ἐπιστολάς του πάντα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑπαινιγμόν. « ὦ, πότε θά ἤμπορέσω νὰ τὸν προσκαλέσω νὰ ἐπιστρέψῃ ! » Αὐτὸ εἶνε τὸ ὄνειρόν του καὶ ἡ μόνη φιλοδοξία του· ν' ἀνυψώσῃ τὸ κατὰσθημα καὶ ν' ἀνακαλέσῃ τὸν ἀδελφόν του.

Ἐν τοσοῦτῳ αἱ ἡμέραι παρήρχοντο δι' αὐτὸν διμοιόμορφοι πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ζωηροῦ θορυβοῦ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς θλιβερᾶς μονώσεως τῆς λύπης του. Καθ' ἐκάστην πρωίαν κατήρχετο, διέτρεχε τὰ ἐργαστήρια, ἐνθα τὸ βαθὺ σέβας ὅπερ ἐνέπνεεν ἡ αὐστηρὰ καὶ σιωπηλὴ μορφή του εἶχον ἀποκαταστήσει τὴν πρὸς στιγμὴν διαταραχθεῖσαν τάξιν. Κατ' ἀρχὰς πολλὰ ἐφλυάρησαν καὶ πολυτρόπως ἐσχολιάσθη ἡ ἀναχώρησις τῆς Σιδωνίας. Οἱ μὲν ἔλεγόν ὅτι εἶχε δραπετεύσει μετὰ τοῦ ἐραστοῦ της, οἱ δὲ ὅτι τὴν ἐδίωξεν ὁ Ῥίσελρ. Ὅ,τι ἀπεπλάνα πᾶσαν εἰκασίαν ἦτο ἡ πρὸς ἀλλήλους συμπεριφορὰ τῶν δύο συνεταίρων, ἧτις ἦτο φυσικὴ ὡς καὶ πρότερον Ἐνίστε ὅμως, ὅτε συνωμίλουν κατὰ μόναν ἐντὸς τοῦ γραφείου, ὁ Ῥίσελρ αἰφνης ἀνεσκόρτα ὡς νὰ διήρχετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἡ ὀπτασία τῆς μοιχείας. Ἐσκέπτετο ὅτι τὰ ἐνώπιόν του ὄμματα ἐκείνα, τὸ στόμα, ἡ μορφή, εἶχον ψευσθῇ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς μυριάσι αὐτῶν ἐκφράσεσιν.

Τότε τὸν κατελῆμβανεν ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ ἀθλίου ἐκείνου, νὰ τὸν πνίξῃ ἀνηλεῶς· ἀλλ' ἡ πάντοτε παρούσα εἰς τὸν νοῦν του ἐνθύμησις τῆς κυρίας Γεωργίου τὸν ἀνεχαιτιζεν. Ἦτο πρέπον νὰ φανῇ ἦττον γενναῖος, ἦττον κύριος ἐαυτοῦ ἀπὸ τὴν γυναῖκα ἐκείνην ; Οὐδ' ἡ Κλαίρη, οὐδ' ὁ Φρομών, οὐδ' ἄλλος τις ἐγίνωσκε τί συνέβαινεν ἐν τῇ ψυχῇ του. Μόλις ἐν τῇ συμφορᾷ του ἐδηλοῦτο αὐστηρότης καὶ ἀκαμψία τῶς ἀσυνήθης εἰς αὐτόν. Νῦν ὁ Ῥίσελρ ἐπεβάλλετο εἰς τοὺς ἐργάτας· ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν δὲν ἠσθάνοντο σεβασμὸν πρὸς τὴν λευκανθεῖσαν ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς κόμην του, πρὸς τὰ συνεσπασμένα καὶ γεγηρακότα χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς του, ἔτρεμον πρὸ τοῦ παραδόξου βλέμματός του, ἐξακοντιζομένου ἐξ ὀφθαλμοῦ μέ-

λανος καὶ κυανίζοντος ὡς ὁ χάλυψ ὄπλου. Ἀείποτε καλοκάγαθος καὶ ἤπιος πρὸς τοὺς ἐργάτας, εἶχε καταστῆ φοβερός διὰ πᾶσαν τοῦ κανονισμοῦ παραβάσιν. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐξεδικεῖτο δι' ἄγνωστον τινα παρελθούσαν ἐπιείκειαν, τυφλὴν καὶ ἐγκληματικὴν, ἧς συνηθάνετο τὸ βᾶρος.

Ἦτο βεβαίως θαυμαστός ὑπάλληλος ὁ νέος αὐτὸς ὑπάλληλος τοῦ οἴκου Φρομών.

Χάρις εἰς αὐτὸν ὁ κώδων τοῦ ἐργοστασίου μὲ ὄλον τὸ τρομῶδες τῆς γηραιάς καὶ διεραγυίας φωνῆς του εἶχεν ἀνακτήσει γρήγορα τὸ κύρος του· αὐτὸς δὲ ὁ τὰ πάντα διευθύνων ἀπνηνεῖτο πᾶσαν δι' ἑαυτὸν ἀνακούφισιν. Λιτὸς ὡς μαθητευόμενος, ἄφινε τὰ τρία τέταρτα τοῦ μισθοῦ του εἰς τὸν Πλανῆν διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Σέβη, ἀλλ' οὐδέποτε ἠρώτα περὶ αὐτῶν. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἐκάστου μηνὸς ὁ ἀνθρωπίσκος ἤρχετο τακτικῶς καὶ ἐζήτηε τὸ μικρὸν του εἰσόδημα, φερόμενος ἀξιοπρεπῶς καὶ σοβαρῶς πρὸς τὸν Σιγισμύδον, ὡς ἀρμύζει εἰς εἰσοδηματίαν. Ἡ κυρία Σέβη ἀπεπειράθη νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ γαμβροῦ της, ὃν συνεπώνει καὶ ἡγάπα· ἀλλὰ μόνη ἢ ἐμφάνισις τοῦ περιωμίου της ὑπὸ τὴν εἴσοδον ἔτρεπεν εἰς φυγὴν τὸν σύζυγον τῆς Σιδωνίας.

Διότι τὸ θάρρος δι' οὐ ὠπλίσθη ἦτο φαινομενικὸν μᾶλλον ἢ πραγματικόν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς συζύγου του ἦτο αἰείποτε παροῦσα εἰς τὸ πνεῦμά του. Τί εἶχε γείνει ἀρὰ γε; τί ἔκαμνε; σχεδὸν δυσηρεστεῖτο κατὰ τοῦ Πλανῆ διότι δὲν τοῦ ἔλεγε τίποτε. Ἡ ἐπιστολὴ πρὸ πάντων, ἢ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἣν δὲν ἐτόλμησε ν' ἀποσφραγίσῃ, τὸν ἐτάραττε πολὺ. Διαρκῶς ἐσκέπτετο περὶ αὐτῆς. Ἄν εἶχε τὸ θάρρος, θὰ τὴν ἐζήτηε παρὰ τοῦ Σιγισμύδου.

Ἡμέραν τινα ὁ πειρασμὸς ὑπῆρξε σφοδρὸς. Εὗρίσκειτο μόνος κάτω εἰς τὸ γραφεῖον. Ὁ γηραιὸς ταμίας εἶχεν ἀπέλθει ὅπως προγευματίσῃ, ἀφῆσας κατ' ἀσυνήθη σύμπτωσιν τὸ κλειδίον εἰς τὸ συρτάριον τοῦ γραφείου του. Ὁ Ῥίσελρ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῇ. Ἦνοιξε τὸ συρτάριον, ἠρεῦνήσεν, ἀνεσῆκατε τὰ ἐγγράφα ἀλλ' ἢ ἐπιστολὴ δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ. Ὁ Σιγισμύδου θὰ τὴν εἶχε κρύψει ἐπιμελέστερον, προβλέπων ἴσως ὡς ἐνδεχόμενον αὐτὸ τὸ ὁποῖον συνέβαινε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἐνδομύχως ὁ Ῥίσελρ δὲν δυσηρεστήθη διὰ τὴν ἀποτυχίαν, ἐπειδὴ συνηθάνετο ὅτι ἂν ἤθελεν εὔρει τὴν ἐπιστολήν, θὰ ἔλθην ἢ φιλόπονος ἐγκαρτέρησις, ἣν μετὰ τόσου κόπου εἶχεν ἐπιβάλει εἰς ἑαυτὸν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑβδομάδος τὰ πράγματα ἔβαινον καλῶς. Ὁ βίος ἦτο ὑποφερτὸς κατατριβόμενος περὶ τὰς παντοειδεῖς φροντίδας τοῦ καταστήματος καὶ τόσον ἐπίπονος, ὥστε ὁ Ῥίσελρ, ἅμα τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, ἐπιπτεν εἰς τὴν κλινὴν του ὡς ἀναίσθητος μᾶζα. Ἄλλ' ἢ Κυριακῇ ἦτο μακρὰ καὶ ὀδυνῆρά δι' αὐτόν. Ἡ ἐν

τῇ αὐτῇ σιγῇ, ἢ ἐρημία τῶν ἐργαστηρίων ἄφινον εἰς τὸν νοῦν του στάδιον εὐρύτερον σκέψεως. Ἀπεπειράτο νὰ ἐργασθῇ, ἀλλ' ἔλειπεν ἢ ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων προερχομένη ἐνθάρρυνσις. Αὐτὸς μόνος ἠσχολεῖτο ἐντὸς τοῦ εὐρυχώρου ἀναπαυομένου ἐργοστασίου, οὐτινος καὶ αὐτῇ ἢ πνοῇ εἶχε σταματήσει. Οἱ μογλοὶ τῶν θυρῶν, τὰ κεκλεισμένα παραθυρα, ἢ ἡχηρὰ φωνὴ τοῦ γέρω Ἀχιλλέως παίζοντος μετὰ τοῦ κυνός του εἰς τὰς ἐρήμους αὐλάς, τὰ πάντα ὑπενεθύμιζον αὐτῷ τὴν μόνωσιν. Τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ἐνεποιεῖ αὐτῷ καὶ ἡ σινοικία. Εἰς τὰς εὐρυχώρους ὁδοὺς, ἔνθα οἱ διαβάται ἦσαν ἡσυχοὶ καὶ σπάνιοι, ἀντήχει μελαγχολικῶς ὁ ἦχος τῶν κωδῶνων τοῦ ἔσπερινοῦ· ἐνίοτε ἢ ἀπήχησις τοῦ παρισινοῦ θορύβου, ὁ κρότος τῶν τροχῶν διερχομένης ἀμάξης, οἱ ἦχοι φορητοῦ τινος ὄργανου βραδύναντος, ἢ τὸ κρέμβαλον ἀθυρματοπόλιδος, διατάρασσον στιγμιαίως τὴν σιγὴν οἰοῦναι ὅπως ἐπαυζήσωσιν αὐτὴν ἔτι μᾶλλον.

Ὁ Ῥίσελρ ἐπέζητει συνδυασμοὺς ἀνθέων καὶ φυλλωμάτων, ἐνῶ δὲ ἐκίνει τὴν μολυβδιδα του, ὁ λογισμὸς του ὅστις δὲν εὗρισκεν εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἀσχολίαν ἐπαρκῆ διέφευγεν, ἀνέτρεχεν εἰς τὴν παρελθούσαν εὐδαιμονίαν, εἰς τὰς ἀληθινὰς συμφορὰς, ὑφίστατο βασάνους καὶ κατόπιν ἐπανερχόμενος ἠρώτα τὸν ταλαίπωρον ὑποβάτην ὅστις ἐξηκολούθει νὰ κᾶθηται πρὸ τῆς τραπέζης του· « Τί ἐπραξες κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου; » Φεῦ! οὐδὲν εἶχε πράξει.

ᾠ! πόσον μακρὰ, πόσον μελαγχολικὰ, πόσον σκληρὰ ἦσαν αἱ Κυριακαί! Συλλογίσθητε ὅτι ἀνεμιγνύετο εἰς πάντα ταῦτα τὰ συναισθηματὰ τῆς ψυχῆς του καὶ ἢ πρόληψις ἐκείνη τοῦ λαοῦ περὶ τῶν ἐορτασίων ἡμερῶν, περὶ τῆς ἀγαπητῆς εἰσοσιτετραῶρου ἀναπαύσεως, καθ' ἣν ἀνευρίσκει τις τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του. Ἐὰν ἤθελεν ἐξέλθει, ἢ θέα ἐργάτου τινὸς συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ τέκνου του καὶ τῆς συζύγου του θὰ τὸν ἔκαμνε νὰ κλαύσῃ· ἀλλ' ἢ αὐστηρὰ μοναστικῇ του κάθειρξις ἐπεφύλαττεν αὐτῷ ἄλλας ὀδύνας, τὴν ἀπελπισίαν τῶν ἐρημιτῶν, τὴν φοβερὰν αὐτῶν ἀνταρσίαν ὅτε ὁ θεὸς πρὸς ὃν ἀφιερώθησαν δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς θυσίας των. Ὁ θεὸς τοῦ Ῥίσελρ ἦτο ἢ ἐργασία, ἐπειδὴ δὲ δὲν εὗρισκε πλέον ἐν αὐτῇ τὸν κατευνητὸν καὶ τὴν γαλήνην, δὲν ἐπίστευε πλέον εἰς αὐτὴν καὶ τὴν κατηράτο.

Συχνάκις κατὰ τὰς ὥρας ταύτας τῆς πάλης ἢ θύρα τῆς αἰθούσης τοῦ σχεδιασματος ἠνοίγετο ἡρέμα καὶ ἐνεφανίζετο ἢ Κλαίρη Φρομών. Ἡ μόνωσις τοῦ ταλαίπωρου ἀνδρὸς κατὰ τὰς μακρὰς μεταμεσηθρινὰς ὥρας τῆς Κυριακῆς ἐνέπνεεν αὐτῇ οἶκτον, καὶ ἤρχετο νὰ τοῦ καμῆ συντροφίαν ὁμοῦ μὲ τὸ κοράσιόν της, γινώσκουσα ἐκ πείρας πόσον ἢ πράκτης τῶν παιδιῶν ἦτο

μεταδοτική. Ἡ μικρά, ἥτις νῦν ἐβάδιζε μόνη κατῆρχετο ἐκ τῆς ἀγκάλης τῆς μητρὸς ὅπως δρᾶμη πρὸς τὸν φίλον της. Ὁ Ῥίσελρ ἤκουε τὰ μικρὰ κατεσπυσμένα βήματά της ἤκουε τὴν ἐλαφρὰν της πνοὴν ὀπισθὲν του καὶ πᾶραυτα συνησθάνετο τὴν ἀναζωογονητικὴν καὶ καταπραυντικὴν ἐπίδρασιν της. Μὲ πόσῃ πολλῇ προθυμίᾳ ἢ μικρὰ περιέβαλλε τὸν τράχηλόν του διὰ τῶν μικρῶν εὐτραφῶν βραχιόνων της, γελῶσα τὸν ἀφελῆ καὶ ἀναίτιον γέλωτά της καὶ ἀσπαζομένη αὐτὸν μὲ τὸ βραδινὸν στόμα της τὸ μηδέποτε ψευσθῆν! Ἡ Κλαίρη Φρομῶν ὀρθία παρὰ τὴν θύραν τοὺς ἐβλεπε μειδιῶσα.

— Ῥίσελρ, φίλε μου, ἔλεγεν αὐτῷ, πρέπει νὰ καταβῆτε ὀλίγον καὶ εἰς τὸν κῆπον. Ἐργάζεσθε πολὺ. Ὁ ἄρρωσθήσετε.

— Ὅχι, ὄχι, κυρία! ἀπεναντίας ἡ ἐργασία μὲ διατηρεῖ. . . Μὲ ἐμποδίζει νὰ σκέπτομαι. . .

Εἶτα μετὰ μακρὰν σιγὴν ἡ κυρία Φρομῶν ἐπανελάμβανεν :

— Ἐλα δά, φίλτατε Ῥίσελρ πρέπει νὰ προσπαθήσετε νὰ λησμονήσετε.

— Νὰ λησμονήσω! . . . Μήπως εἶνε δυνατόν; Εἶνε μερικὰ πρᾶγματα ἀνώτερα τῶν δυνάμεών μας. Συγχωρεῖ τις, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ.

Πάντοτε σχεδὸν τὸ παιδίον κατῶρθου νὰ σύρῃ αὐτὸν εἰς τὸν κῆπον. Ἐπρεπεν ἐκὼν ἄκων νὰ παιξῇ μετ' αὐτῆς τὸ τόπι· ἀλλ' ἡ ἀδεξιότης, ἡ ὀλίγη προθυμία τοῦ συμπαίκτου της ταχέως ἐνεποιούεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν κορασίδα. Τότε ἔστεκεν ἡσυχοί, ἀκρουμένη νὰ περιπατῇ σοβαρῶς μεταξύ τῆς σειρᾶς τῶν θάμνων, τὴν χεῖρα ἔχουσα ἐντὸς τῆς χειρὸς τοῦ φίλου της. Μετὰ τινὰς στιγμᾶς ὁ Ῥίσελρ δὲν ἐνεθυμείτο πλέον τὴν παρουσίαν της, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ συναισθάνηται, ἡ θερμότης τῆς ἐντὸς τῆς ἰδικῆς του μικρᾶς χειρὸς παρῆγε μαγνητικὸν ἀποτέλεσμα καταπραΰνσεως ἐπὶ τῆς τετραυματισμένης ψυχῆς του.

Συγχωρεῖ τις, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ! . . .

Καὶ ἡ ἀτυχὴς Κλαίρη ἐπίσης τὸ ἐγίνωσκεν αὐτό, διότι οὐδὲν εἶχε λησμονήσει μὲ ὅλην της τὴν ἄκραν γενναϊότητα καὶ τὴν ἰδέαν ὅτι ἔπραττε τὸ καθῆκόν της. Δι' αὐτὴν ὡς καὶ διὰ τὸν Ῥίσελρ ὁ τόπος ἐνθα εἶχε ἦτο διαρκῆς ἀφορμὴ ὑπεθυμίσσεως τῶν θλίψεών της. Ἀνηλεῆ τὰ περιστοιχοῦντα αὐτὴν ἀντικείμενα ἤνοιγον πάλιν τὰς ἐτοιμους νὰ ἐπουλωθῶσι πληγὰς. Ἡ κλιμάξ, ὁ κῆπος, ἡ αὐλή, πάντες οἱ μάρτυρες αὐτοί, οἱ ἄφωνα συνένοχοι τῆς μοιχείας εἶχον μερικὰς ἡμέρας φυσιογνωμίαν ἀμείλικτον. Αὐταὶ αἱ φροντίδες, αἱ προφυλαξεῖς ἅς ἐλάμβανεν ὁ σύζυγός της ὅπως τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῶν ὀδυνηρῶν ἀναμνήσεων, ἡ ἐπιδεικτικὴ πρόθεσις μεθ' ἧς δὲν ἐξήρχετο τὴν ἐσπέραν ἐκ τῆς οἰκίας του καὶ μεθ' ἧς διηγείτο τὰς κατὰ τὴν ἡμέραν περιουσίας του, συνέτεινον ἔτι μᾶλλον νὰ

ὑπερμυνήσκωσιν αὐτῇ τὰ παραπτώματά του. Ἦσθάνετο ἐνίοτε τὴν ὄρεξιν νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ παύσῃ, νὰ τοῦ εἴπῃ: «Μὴ κάμνης πάρα πολλά! . . .» Ἡ πίστις εἶχε συντριβῆ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ φοικτὴ βάσανος τοῦ ἱερέως ὅστις ἀμφιβάλει καὶ ὅστις θέλει ἐν τούτοις νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὸν ὄρκον του ἐξεδηλοῦτο εἰς τὸ πικρὸν της μειδίωμα, εἰς τὴν παγερὰν καὶ ἄνευ παραπόνου ἠπιότητά της.

Ὁ Γεώργιος ἦτο δυστυχέστατος. Ἠγάπα νῦν τὴν σύζυγόν του. Τὸ μεγαλεῖον τοῦ χαρακτήρος της τὸν ἐνίκησεν. Ἐνυπῆρχε θαυμασμός εἰς τὸν ἔρωτα αὐτόν, πρὸς τούτοις δὲ ἡ θλίψις τῆς Κλαίρης ἐπέιχε τόπον ἐν αὐτῇ φιλαρεσκείας, ἥτις δὲν συνεβίβαζετο μὲ τὸν χαρακτήρα της καὶ ἦς τὴν ἔλλειψιν παντοτε συνησθάνθη ὁ σύζυγός της. Ἦτο καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ παραδοξοῦ τύπου τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐπιθυμούντων τὰς κατακτήσεις. Ἡ Σιδωνία ἰδιότροπος καὶ ψυχρὰ ἀνταπεκρίνετο κάλλιον εἰς τὴν τοιαύτην ἰδιοτροπίαν τῆς καρδίας. Ἀφ' οὗ ἤθελε τὴν ἀφήσει μετὰ τρυφερώτατον ἀποχαιρετισμόν, τὴν ἀνέυρισκε τὴν ἐπομένην ἀδιαφορῶν, ἐπιλήσιμονα καὶ ἡ διαρκῆς αὐτῇ ἀνάγκη ὅπως τὴν ἐπαναφέρῃ πρὸς ἑαυτὸν ἀντικαθίστα τὸ ἀληθὲς πάθος. Ἡ γαλήνη ἐν τῷ ἔρωτι τὸν ἐκούραζεν, ὡς κουράζει τοὺς ναύτας ἀκύμαντος πλοῦς. Τὴν φορὰν ταύτην ἀπέναντι τῆς συζύγου του ὀλίγον ἔλειψε νὰ ναυαγήσῃ, κατὰ τὴν ὥραν δ' ἐκείνην ὁ κίνδυνος ἀκόμη δὲν εἶχε παρέλθει ὀριστικῶς. Ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ Κλαίρη εἶχεν ἀσπασθῆ ἀπ' αὐτοῦ, ἀφοσιωθείσα ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ παιδίον, τὸν μόνον πλέον ὑπάρχοντα μεταξὺ αὐτῶν δεσμών. Ἡ τοιαύτη ἀπομάκρυνσις τὴν ἔκαμνε δά τοῦ φαίνεται ὠραιότερα, μᾶλλον ἐπιθυμητῆ· κατέβαλλε δὲ ὅπως τὴν ἀνακτῆσῃ πᾶσαν τὴν περὶ τὸ σαγηνεύειν τέχνην του. Ἐγίνωσκε πόσον τοῦτο ἦτο δύσκολον, διότι δὲν εἶχε νὰ κάμῃ μὲ χαρακτήρα τινὰ χυδαῖον. Οὐχ ἦττον δὲν ἀπηλπίζετο. Ἐνίοτε εἰς τὸ βάθος τοῦ τόσον ἠδέος κατὰ τὸ φαινόμενον ἀλλὰ τόσον ἀπαθοῦς βλέμματος τοῦ θεωμένου τὰς προσπαθείας του λάμπεις τις ἀόριστος ἔλεγεν αὐτῷ νὰ ἐλπίζῃ.

Τὴν δὲ Σιδωνίαν δὲν ἀνελογίζετο πλέον. Ἄς μὴ ἐκπλαγῇ δὲ τις διὰ τὴν τοιαύτην ταχεῖαν ἠθικὴν βῆξιν. Τὰ δύο ἐκεῖνα ἐπιπόλαια ὄντα οὐδὲν ἐκέκτηντο τὸ δυνάμενον νὰ συνδέσῃ αὐτὰ ἰσχυρῶς πρὸς ἄλληλα. Ὁ Γεώργιος ἦτο ἀνίκανος νὰ αἰσθάνηται διαρκῶς ἐντυπώσεις, ἐκτὸς ἐὰν αὐταὶ ἀκαταπαύστως ἀνενοῦντο. Ἡ Σιδωνία ἀφ' ἐτέρου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ πάθος ἐπιμονὴν ἢ μέγα. Ἦτο ἔρωτος ἐταίρας πρὸς φιλόκομφον καλλωπιστήν, συνιστάμενος ἐκ ματαιοδοξίας, ἐκ πείσματος φιλαυτίας, μὴ ἐμπνέων ἀφροσύων ἢ σταθερότητα, ἀλλὰ μόνον περιπετείας τραγικᾶς, μονομαχίας ἢ αὐτοχειρίας, ἐξ οὗ παντοτε

τις σχεδόν απομακρύνεται και απομακρύνεται θεραπευμένος. Ίσως αν ήθελε την επανίδη, θά επανέπιπτε πάλιν εις την νόσον του· άλλ' ή θεελλώδης φυγή τής Σιδωνίας είχε παραφέρει αυτήν πολύ ταχέως και πολύ μακράν, ώστε ή επάνοδος δέν ήτο πλέον δυνατή. Όπως δέποτε ήτο άνακουφισις δι' αυτόν ότι ήδύνατο νά ζήση χωρίς νά ψευσθῆ, ό δέ νέος βίος όν διήγε, συνιστάμενος όλος εξ εργασίας και στερήσεων, τεινων δέ πρός απομεμακρυσμένον σκοπόν επιτυχίας δέν άπτήρεσκεν αυτόν. Και τούτο ήτο ευτύχημα· καθότι δέν άπτητείτο μικρόν θάρρος· και θέλησις εκ μέρους των δύο συνεταίρων όπως ανυψωθῆ ό έμπορικός των οίκος

Ό ταλαίπωρος αυτός οίκος Φρομών διέρρει πανταχόθεν. Διό ό γέρον Πλανῆς διήλθε πολλάς άκόμη κακάς νύκτας βασανιζόμενος υπό του έφιάλτου τής λήξεως και τής άπαισίας όπτασίας του κυανού άνθραπίσκου. Χάρις όμως εις την οικονομίαν έγένετο δυνατόν νά πληρωθώσιν όλα τά χρέη.

Μετ' όλίγον τέσσαρες εκτυπωτικαί μηχαναί Ρίσιερ όριστικώς εγκαθιδρυθείσαι έλειτούργουν έν τῷ εργοστάσιῳ. Εις τόν κύκλον του έμπορίου του χρωματιστου χαρτου ήρχισε νά γεννάται συγκίνησις. Η Λυών, ή Καν, ή Ριζάιμ, τά μεγάλα βιομηχανικά κέντρα άνησύχουν πολύ εξ αιτίας τής « περιστροφικής και δωδεκαγώνου » μηχανῆς. Είτα ήμέραν τινά οι Προσασών παρουσιάσθησαν προσφέροντες τριακοσίας χιλιάδας φράγκων, όπως μετάσχωσι μόνον και αυτοί του προνομίου.

— Τί νά κάμωμεν ; . . ήρώτησεν ό Φρομών τόν Ρίσιερ.

Όύτες ύψωσε τους ώμους μετ' ήθους άδιαφόρου.

— Σκεφῆτε σεις και άποφασίσετε . . . Δέν άφορά μέ . . . Εγώ δέν είμαι παρά ύπάλληλος.

Η λέξις αυτή ρηθείσα ψυχρῶς, άνευ όργης, έπεσεν επί του εκθάμβου προώπου του Φρομών και τόν ανεκάλεσεν εις την σοβαρότητα τής καταστάσεως ήν αυτός πάντοτε ήτο έτοιμος νά λησμονήση.

“Οτε όμως εύρέθη μόνος μετά τής προσφιλους του κυρίας Γεωργίου, ό Ρίσιερ την συνεβούλευσε νά μη δεχθώσι την προσφοράν των Προσασών.

— Περιμείνατε και μη βιασθῆτε, είπεν . . . Αργότερα θά πωλήσετε ακριβώτερα.

Όμιλει μόνον περι αυτόν προκειμένου περι ύποθέσεως, ήτις τόσο ένδόξως τόν ένδιέφερον. Πρόδηλον ήτο ότι εκ των προτέρων άπεσπάτο από του μέλλοντός των.

Έν τούτοις αί παραγγελιαί έφθανον σωρηδόν. Η ποιότης του χαρτου και ή ύποβίθασις των τιμών ένεκα τής περι την κατασκευήν εύκολίας, καθίστων άδύνατον πάντα συναγωνισμόν. Άναντιρρήτως κολοσσαία περιουσία προητοιμάζετο

διά τους Φρομών. Τό εργοστάσιον είχεν άνακτήσει την άλλοτε άνθηράν του όψιν και τόν μέγαν αυτόν ώσει κυφέλης βόμβον. Ζωηρότης φιλόπονος έπεκράτει εις όλα αυτόν τά εργαστήρια άναμέσον των πληρουσών αυτά εκατοστύων εργατών. Ό γέρον Πλανῆς έμενε νύν διαρκῶς εις τό γραφεϊόν του· έφαινετο από του κηπαρίου κύπτων επί των όγκωδών βιβλίων των έσόδων, καταστρώνων δι'έξαιρέτων αριθμῶν τά εκ τής Έκτυπωτικῆς μηχανῆς κέρδη.

Ό Ρίσιερ εργάζεται επίσης διαρκῶς άνευ διασκεδάσεως τινος ή άναπαύσεως. Η έπελθούσα ευημερία κατ' ούδέν μετέβαλλε τάς άυστηράς του έξεις και από του παραθύρου του δωματιου του του κειμένου εις τόν ανώτατον όροφον του κτιρίου ήκουε φθάνοντα μέχρις αυτού τόν δραστήριον κρότον των μηχανῶν του. Δέν έγένετο όλιγώτερον κατηφῆς ή όλιγώτερον σιγηλός. Μίαν ήμέραν έν τούτοις έγνώσθη εις τό εργοστάσιον, ότι ή Έκτυπωτικῆ μηχανή, ής ύπόδειγμα είχε πεμφθῆ εις την μεγάλην έκθεσιν τής Μαγκεστρίας, έλαχε του χρυσοῦ βραβείου, επικυρουντος όριστικώς την επιτυχίαν της. Η κυρία Γεωργίου προτεκάλεσε τόν Ρίσιερ εις τόν κήπον και κατά την ώραν του προγεύματος και ήθέλησε ν' άναγγείλη αυτόν ή ίδια την καλήν είδησιν.

Διά μιας μειδιάμας ύπερηφανείας διέστειλε τό γηράσας και κατηφῆς πρόσωπόν του. Η κενοδοξία του ως έφευρέτου, ή έπαρσις τής δόξης, πρό πάντων δέ ή ιδέα ότι επηνώρθου τόσο λαμπρῶς την γενομένην παρά τής συζύγου του βλάβην εις τόν οίκον πρός στιγμήν τόν έκαμαν νά αισθανθῆ αληθῆ άγαλλιασιν. Έθλιψε τάς χείρας τής Κλαίρης και έψιθύρισεν όπως κατά τάς παρελθούσας ευδαίμονας ήμέρας :

— Είμαι ευχαριστημένος . . είμαι ευχαριστημένος ! . . .

‘Αλλ' όποια διαφορά τόνου! ή φράσις έλέχθη χαλαρῶς, άνευ έλπίδος μέ την ικανοποίησιν άπλῶς εκπληρουμένης ύποχρέσεως και ούδέν πλέον.

Ό κώδων έσήμανε την επιστροφήν των εργατών και ό Ρίσιερ επανείθων ήσύχως ανέλαβε την εργασίαν του όπως και κατά τάς άλλας ήμέρας.

Μετ' όλίγας στιγμάς κατῆλθε πάλιν. Άκουσίως ή είδησις αυτη τόν συνεκίνει περισσότερον άφ' όσον ήθελε νά δείξη. Περιεφέρετο έντός του κήπου, περιεπόλει περίξ του ταμείου, μειδιών θλιβερῶς πρός τόν γέρω Πλανῆ διά μέσου των ύέλων.

— Τί νά τρέχη ; . . . έλεγε καθ' έαυτὸν ό γηραιός ταμίας. Τί νά μέ θέλη ;

Τέλος, τής έσπέρας έπελθούσης, καθ' ήν ώραν εκλείετο τό γραφεϊόν, ό Ρίσιερ άπεφάσισε νά εισέλθῃ και νά του όμιλήσῃ.

— «Πλανῆ, φίλε μου, ἤθελα..»

Καὶ ἐδίστασεν ἐπὶ μικρὸν.

— «Ἦθελα νὰ μοῦ δώσης τὴν ἐπιστολήν... εἰξεύρεις, ἐκείνην τὴν μικρὰν ἐπιστολήν μαζί μὲ τὸ δέμα.

Ὁ Σιγισμόνδος τὸν προσέβλεψεν ἔκθαμβος. Ἐν τῇ ἀπλοικότητι του ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ῥίσιλερ δὲν ἐσυλλογίζετο πλέον τὴν Σιδωνίαν, ὅτι τὴν εἶχε παντελῶς λησμονήσῃ.

— Πῶς!... θέλεις;...

— «Α! ἀκουσέ με, τὸ ἐκέρδησα καὶ αὐτὸ μὲ τὸν κόπον μου. Θέλω νὰ φροντίσω τώρα καὶ δι' ἐμέ ἀρκετὰ ἐφρόντισα διὰ τοὺς ἄλλους.

— Ἐχεις δίκαιον εἶπεν ὁ Πλανῆς. Λοιπὸν ἰδοὺ τί θὰ κάμωμεν. Ἡ ἐπιστολή καὶ τὸ δέμα εὐρίσκονται εἰς τὴν κατοικίαν μου, εἰς Μοντρούζ. Ἄν θέλης, θὰ ὑπάγωμεν νὰ γευματίσωμεν μαζί εἰς τὸ Παλαί - Ροαγιαλ, ὅπως εἰς τὸν παλαιὸν μας καλὸν καιρὸν. ἐνθυμεῖσαι;... Ἐγὼ θὰ σοῦ κάμω τὸ τραπέζι. Θὰ τὸ βρέξωμεν τὸ βραβείόν σου μὲ ὀλίγον κρασί παλαιόν... ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ περίφημον! Ἐπειτα θὰ ὑπάγωμεν μαζί εἰς τὸ σπίτι. Θὰ πάρῃς τὰ πράγματά σου καὶ ἂν εἶνε πολὺ ἄργα καὶ δὲν θὰ ἤμπορῃς νὰ ἐπιστρέψῃς, ἢ δεσποινὶς Πλανῆ, ἢ ἀδελφή σου, θὰ σοῦ ἐτοιμάσῃ ἕνα κρεβάτι καὶ θὰ κοιμηθῆς εἰς τὴν κατοικίαν μας... Εἶνε καλὰ ἐκεῖ κάτω... εἶνε ἐξοχή... Αὐριὸν τὸ πρῶτ' εἰς τὰς ἐπτὰ θὰ ἐπιστρέψωμεν μαζί εἰς τὸ ἐργοστάσιον, μὲ τὸ πρῶτον λεωφορεῖον... Ἐλα φίλε μου, κάμε μου αὐτὴν τὴν χάριν! εἰδεμὴ θὰ μοῦ φανῆ ὅτι ἐξακολουθεῖς νὰ μνησικαχῆς κατὰ τοῦ παλαιοῦ σου φίλου, τοῦ Σιγισμόνδου.

Ὁ Ῥίσιλερ ἐδέχθη. Δὲν ἐσκέπτετο αὐτὸς νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ἀπονομὴν τοῦ βραβείου, ἀλλὰ ν' ἀποσφραγίσῃ ὄρας τινας ἐνωρίτερον τὴν μικρὰν ἐπιστολήν, ἣν εἶχε ἤδη ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα ν' ἀναγνώσῃ.

Ἐδέησε νὰ ἐνδύθῃ. Τὸ πρᾶγμα ἀπῆτει κάπως καιρὸν, καθότι ἐπὶ εἴς διαρκεῖς μῆνας ἔφερε πάντοτε τὴν ἐργατικὴν του ἐνδυμασίαν, ἐθεωρήθη δὲ ὡς ἐκτακτὸν συμβάν εἰς τὸ ἐργοστάσιον. Ἀμέσως εἰδοποίησαν τὴν κυρίαν Φρομών...

— Κυρία, κυρία!... ὁ κ. Ῥίσιλερ ἐξέρχεται!...

Ἡ Κλαίρη τὸν παρετήρησεν ἐκ τοῦ παραθύρου, τὸ ὑψηλὸν δ' ἐκεῖνο σῶμα, τὸ κεκυρὸς ἐκ τῆς θλίψεως καὶ ἐρειδόμενον ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Σιγισμόνδου ἐνεποίησεν αὐτῇ βραβεῖαν ἐντύπωσιν, παράδοξον, τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐνεθυμεῖτο κατόπιν.

Εἰς τὴν ὁδὸν οἱ ἄνθρωποι ἐχαίρετιζον τὸν Ῥίσιλερ μετὰ προθυμίας, αὐτὸς δὲ ὁ ἀπλοῦς χαριετισμὸς τὸν ἐνεκαρδίωεν. Εἶχε τόσῃν ἀνάγκην εὐμενείας! Ἄλλ' ὁ κρότος τῶν ἀμαζῶν τὸν ἐξάλιζεν ὑπωσῶν.

— Αἰσθάνομαι ζάλην... ἔλεγε πρὸς τὸν Πλανῆν.

— Στηρίξου καλὰ ἐπάνω μου, φίλε μου... μὴ φοβῆσαι!

Καὶ ὁ ἀγαθὸς Πλανῆς ὠρθοῦτο περιφέρων τὸν φίλον του μετὰ τῆς ἀφελοῦς καὶ φανατικῆς ἐπάρσεως χωρικοῦ ἐκ Μεσημβρίας φέροντος τὸν ἄγιον τοῦ χωρίου του.

Ἐφθασαν τέλος εἰς τὸ Παλαί - Ροαγιαλ.

Ὁ κῆπος ἔβριθέ πλήθους. Πολλοὶ ἤρχοντο ὅπως ἀκροασθῶσι τὴν μουσικὴν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ κονιρτοῦ καὶ τοῦ κρότου τῶν ἀνακινουμένων ἐδρῶν, καθεὶς ἀνεζήτει θεσίν ὅπως τοποθετηθῆ. Οἱ δύο φίλοι εἰσῆλθον μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅπως ἀποφύγωσιν ὄλον ἐκεῖνον τὸν θόρυβον. Ἐκαθίσαν ἐντὸς μιᾶς τῶν μεγάλων αἰθουσῶν εἰς τὸ πρῶτον πατωμα, ὅποθεν φαίνεται τὸ πράσινον χρῶμα τῶν δένδρων, οἱ περιπατοῦντες καὶ ὁ πίδαξ τοῦ ὕδατος μεταξὺ τῶν δύο μελαγχολικῶν τετραγώνων τῆς πλατείας. Διὰ τὸν Σιγισμόνδον ἦτο τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς πολυτελείας ἢ αἰθουσα ἐκείνη τοῦ ἐστιατορίου, ἢ πανταχοῦ ἐπίχρυσος, μὲ τὰ κεχρυσωμένα κάτοπτρα, τὰ πολυφωτα καὶ τὰς ἐκ χάρτου χρωματιστοῦ τοιχοστρωσίας. Τὸ λευκὸν μάκτρον, ὁ μικρὸς ἄρτος, ὁ κατάλογος τῶν φαγητῶν τοῦ ἐπι τιμαῖς ὠρισμέναις γεύματος ἐπλήρουν αὐτὸν ἀγαλλιάσεως.

— Καλὰ εἴμεθα ἐδῶ, αἱ; ἔλεγε πρὸς τὸν Ῥίσιλερ.

Εἶτα μετὰ πᾶν νέον φαγητὸν τῆς ἐπὶ δαπάνῃ δύο φράγκων καὶ πεντήκοντα ἐκατοστῶν εὐωχίας ἐκείνης, ἐξέφερον ἐπιφωνήματα, ἐπλήρου διὰ τῆς βίαις τὸ πινάκιον τοῦ φίλου του:

— Φάγε ἀπ' αὐτό!.. εἶνε ὠραῖον.

Ὁ Ῥίσιλερ μὲ ὄλην αὐτοῦ τὴν προθυμίαν ὅπως φανῆ εὐχαρις, ἐφαίνετο περίφροντις καὶ ἔβλεπε διαρκῶς ἀπὸ τοῦ παραθύρου.

— Ἐνθυμεῖσαι, Σιγισμόνδε;.. εἶπε μετὰ τινος στιγμῆς.

Ὁ γηραιὸς ταμίας ὅστις ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς τὰς παλαιὰς ἀναμνήσεις, τῆς ἐποχῆς ὅτε εἰσῆλθη ὁ Ῥίσιλερ εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἀπήνησεν:

— Ἀκοῦς ἐκεῖ ἂν ἐνθυμοῦμαι!.. ἰδοὺ. Ἡ πρώτη φορὰ ὅπου ἐγευματίσαμεν μαζί εἰς τὸ Παλαί Ροαγιαλ ἦτο τὸν Φεβρουάριον τοῦ 46, τὸ ἔτος ὅπου ἐγένεεν ἡ μεταρρυθμισίς εἰς τὰς πλάκας εἰς τὸ κατὰστημα...

Ὁ Ῥίσιλερ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν.

— ὦ, ὄχι!.. ἐγὼ λέγω ἐδῶ καὶ τρία ἔτη... Ἐκεῖ ἀντικρὺ ἐδειπνήσαμεν ἐκείνην τὴν περίφημη βραδυά...

(Ἔπεται τὸ τέλος).